

de
adembenemende
natuurbeleving
van

licht

|.s

Jolanda Linschooten

Van Jolanda Linschooten zijn bij
Luitingh-Sijthoff verschenen:

Niet de race maar de reis ^e

Licht ^e

^e Ook als e-book verkrijgbaar

© 2018 Uitgeverij Luitingh-Sijthoff B.V., Amsterdam en Jolanda Linschooten

Alle rechten voorbehouden

Ontwerp en binnenwerk: Femke den Hertog

Illustraties, fotografie en tekst: Jolanda Linschooten

ISBN 978 90 245 8274 7

NUR 410

www.lsamsterdam.nl

www.boekenwereld.com

licht

Jolanda Linschooten

|.s

Kerlingarfjöll, Ísland

A person wearing a red jacket and a large blue backpack is hiking up a steep, snow-covered mountain slope. The person is leaving a trail of footprints in the snow. The sky is a clear, deep blue, and the snow on the mountain is bright white. The overall scene conveys a sense of adventure and outdoor recreation.

*Leef intens
Voor honderd procent
Met ogen wijd open*

Ijsbloemen op raam van Halde's
observatorium, *Altå, Noorwegen*

Inhoud

Inleiding

Wat is licht eigenlijk?

01. Arctisch ijslicht

Oversteek van de Groenlandse ijskap

Halo's, bijzonnen en lichtzuilen

Waarom de hemel blauw is

Zonsondergang

02. Gouden glinstering

In het voetspoor van de Canadese goudzoekers

Alles draait om de zon

03. Witte wildernis

Met een husky op zoek naar de Canadese indianen

Maanlicht

Noorderlicht-feiten

04. Bivak onder de sterren

Te voet door de Franse Pyreneeën

Fascinatie Melkweg

Sterrenlicht

05. Op zoek naar noorderlicht

Skitocht boven de Noorse poolcirkel

Fascinerend noorderlicht

Waar is het nog echt donker?

06. Tussen zonsopkomst en -ondergang

Mountainrun over de Corsicaanse GR20

Soorten schemering

07. Vijftig tinten roze

Per zelfgebouwde kano door Lapland

Aan het eind vd regenboog

De middernachtzon

08. Zon in de nacht

De boodschap van de Noorse professor Birkeland

Ons oog en het (nacht)licht

09. Licht is alles

Bergtocht door de Noorse Lyngen Alpen

De invloed van zonlicht

10. Poolnacht

Op bezoek bij de Noorse rendiersami

De poolnacht

De poolster

Vallende sterren

Inleiding

Niets spreekt meer tot de verbeelding dan slapen onder de sterrenhemel, eigenlijk inspireert elke stille plek in de natuur, helemaal wanneer het niet bepaald vanzelf gegaan is om die te bereiken. Buiten krijg je vaak je beste ingevingen, en kom je compleet tot rust. Sterrenlicht, maanlicht, noorderlicht, zonlicht, schemerlicht. Middernachtzon of poolnacht. Door onderdompeling in al dit soort licht – intens, langzaam en op eigen kracht – ontstaat verbondenheid.

Verbondenheid is je met bezweet lijf toch schoongespoeld voelen. Is je rijk voelen met minimale bagage. Is de kunst van dankbaarheid. En je deelgenoot voelen van een groter geheel. Een geheel waarnaar je weliswaar nieuwsgierig bent maar waarvan je niet pretendeert het allemaal exact te weten. Omdat vragen stellen zo vaak mooier is dan altijd overal antwoord op weten.

In dit opzicht heeft Google Earth het nakijken: voor onze neus liggen witte vlekken genoeg voor het oprapen. Hoe meer we ons verdiepen in licht in de natuur om ons heen, hoe meer we zullen zien. Dezelfde landschappen in steeds weer ander licht.

Zonlicht lijkt zo alledaags en sterrenlicht juist weer duizelig ver weg. Bovendien, we hebben het loeidruk. Geen tijd. Liever verstrooien we onze aandacht digitaal. Dát leren managen zou de enige verplichte bedrijfscursus moeten zijn. Verdieping, vertraging en verwondering. Als je die optelt krijg je aandacht. Dan ga je anders kijken.

Ijsbloemen op de koplamp van een auto,
Kautokeino, Noorwegen

De manier waarop we naar de wereld kijken bepaalt hoe we hem zien

Onze voorouders dachten daar al flink over na. Zo meende de Griek Empedocles dat wij een innerlijk vuur bezitten in onze ogen. Aangestoken door niemand minder dan de godin van de liefde. Met zo'n vlammetje onze omgeving verlichten mag dan misschien een achterhaalde theorie zijn, er valt veel voor te zeggen om twee manieren van zien te ontwikkelen: een innerlijke en een uiterlijke.

De manier waarop we naar de wereld kijken bepaalt hoe we hem zien. Onze voorouders zagen de met licht gevulde ruimte boven ons als goddelijk en zo werd licht vanzelf iets dat vereerd moest worden: de Maya's met hun zonnetempels, de Egyptenaren met hun piramides. Tot in de middeleeuwen geloofden we dat ons daglicht afkomstig was van een zon die rond de aarde draaide en er wachtten je zware straffen als je durfde beweren dat het anders zat.

Dat het misschien wel zo was dat onze verafgode aarde eigenlijk 'maar' een piepklein planeetje binnen een veel grotere ruimte was en dat ons dag- en nachtverschil veroorzaakt werd door dat wij om de zon draaien. Dat niets statisch en onveranderlijk was. Vragen over de oorsprong van het licht hebben we altijd al gesteld. De geschiedenis van het licht is daarmee ook het verslag van de zoektocht naar onze plek in het geheel.

Laat je meevoeren over de Groenlandse ijskap met zijn halo's en bijzonnen. Door de Canadese Yukon op zoek naar goud dat zoveel dichterbij

blijkt dan gedacht. Op ski's over de bevroren Mackenzie-delta bij volle maan. Te voet door de Franse Pyreneeën, op zoek naar waar het nog écht donker is. Ski mee onder de ring van noorderlicht naar het oude observatorium van professor Birkeland, die als geen ander de kunst verstond om licht te zien waar anderen alleen maar duisternis denken.

Peddel in een zelfgebouwde kano dwars door Lapland in de voetsporen van een vrouw uit de vorige eeuw en ontdek wat nooit meer slapen tijdens de middernachtzon betekent. Ren mee over de ruige granietrotsen van Corsica en laat de zon je ritme bepalen. Of de regen en de wind, zoals in de Lyngen Alpen, Noorwegens ruigste bergketen waar licht letterlijk voortgang betekent. Stap onbevooroordeeld de poolnacht in en dompel je onder in een totaal andere cultuur.

Leef intens. Voor honderd procent. Met ogen wijd open. Er is veel mis met onze aardbol, maar nog veel meer is ongelooflijk bijzonder, dichtbij, hartverwarmend mooi. Als we dát leren zien, ons tempo bewust vertragen, ons willen verdiepen en ons durven verwonderen, zijn we dan misschien ook meer bereid onze kleine blauwe planeet te beschermen?

Reisa-rivier bij Vuomádathytta